

Vragen en antwoorden verondiepen van diepe plassen

Nederland kent diverse diepe plassen die in het verleden zijn ontstaan door de winning van grondstoffen nodig voor de bouw, zoals zand, grind en klei. Tegelijkertijd komen bij allerlei bouwactiviteiten en onderhoudswerkzaamheden aan vaarwegen en havens jaarlijks grote hoeveelheden grond en baggerspecie vrij. Door deze grondstromen te gebruiken voor de herinrichting van diepe plassen krijgt dit materiaal een functioneel en zinvol tweede leven. Zo kunnen er flauwe oevers, eilandjes of geulen mee worden aangelegd. Hierdoor krijgen ook de diepe plassen zelf een nieuwe functie als bijvoorbeeld recreatie- of natuurgebied.

De leden van onze brancheorganisatie richten gebieden in met vrijgekomen grond en baggerspecie.

* Plassen die in het verleden zijn gemaakt worden tot een beter en fraaier gebied omgevormd.

* Huidige winningslocaties moeten maximaal benut worden om het aantal winningslocaties te beperken. Dit houdt in dat alle bouwgrondstoffen gewonnen worden en een project vervolgens wordt verondiept met herbruikbare grond en baggerspecie.

In beide gevallen is sprake van nuttig hergebruik.

Regelmatig bereiken ons zorgen of vragen over deze verondieping en herinrichting van plassen en de herkomst van het materiaal. Wij willen hier uiteraard open in zijn en geven op deze plek antwoord op de meest gestelde vragen. Zit uw vraag of antwoord er niet tussen? Neemt u dan gerust contact op met het secretariaat van FODI. Wij staan u graag te woord.

1. Wat zijn diepe plassen?

Diepe plassen zijn in het verleden ontstaan door de winning van zand, grind en klei. Deze natuurlijke grondstoffen, die in Nederland volop aanwezig zijn, worden gebruikt voor de bouw van nieuwe woningen en de aanleg van infrastructuur. Het zijn noodzakelijke bouwgrondstoffen voor onze economie.

De diepte van deze plassen verschilt, maar sommige zijn tot 30 meter diep.

De diepe plassen die in het verleden zijn ontstaan hebben in veel gevallen steile oevers en een grote diepte. Zij zijn daarom landschappelijk en wat betreft natuurwaarden vaak minder interessant.

2. Hoeveel diepe plassen zijn er in Nederland?

Nederland telt zeker 500 diepe plassen. Vaak zijn deze in opdracht van de overheid gemaakt in het kader van grondstoffen voor allerlei infrastructurele werken. Sommige diepe plassen hebben een functie als recreatiegebied. In andere gevallen ontbreekt een duidelijke functie voor de omgeving.

3. Wat is grond en baggerspecie? En waar komen deze bij vrij?

Grond en baggerspecie komen vrij bij allerlei werkzaamheden zoals het graven van parkeergarages en tunnels. En natuurlijk bij het op diepte houden van vaargeulen, kanalen en havens. Eenvoudig gezegd komt grond vrij bij graven in de landbodem en baggerspecie bij graven in de waterbodem. Jaarlijks gaat het om vele miljoenen kuubs materiaal. Meestal zijn overheden de opdrachtgever van deze werken waarbij grond en baggerspecie vrijkomt.

4. Waarom worden diepe plassen verondiept met deze grond en baggerspecie?

Diepe plassen hebben vaak een slechts beperkte functie voor de omgeving. De landschappelijke en ecologische kwaliteit van deze diepe plassen kan worden vergroot door flauwe oevers, eilandjes en geulen aan te leggen. Daarmee ontstaat een landschappelijk aantrekkelijker gebied en neemt de biodiversiteit toe. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van goed herbruikbare grond en baggerspecie dat op andere plekken bij diverse bouw- en onderhoudswerken vrijkomt. Hergebruik van deze overtollige grond en baggerspecie in diepe plassen is een goed en nuttig voorbeeld van de circulaire economie.

Vanuit het oogpunt van duurzaamheid is het niet gewenst om voor de verondieping van diepe plassen primaire grondstoffen zoals zand, grind en klei te gebruiken. Die materialen zijn immers zeer geschikt als grondstof voor de bouw (beton, bakstenen, etc.) en dienen zo hoogwaardig mogelijk te worden benut.

5. Waarom wordt grond en baggerspecie ook toegepast bij in uitvoering zijnde winlocaties?

Tijdens de winning van bouwgrondstoffen in nieuwe projecten worden de bodem en oevers van de plas al direct netjes afgewerkt en heringericht. Dit gebeurt conform de afspraken die vooraf met omwonenden zijn gemaakt en door de overheid zijn vastgelegd in het herinrichtingsplan. Hiervoor gebruiken we materialen die bij de winning vrijkomen maar ongeschikt zijn voor gebruik in de bouw. Bijvoorbeeld de bovenste laag (deklaag) en het allerfijnste zand. Bij de herinrichting van deze nieuwe plassen kan ook materiaal van buiten de plas worden gebruikt. We proberen zo lang mogelijk gebruik te maken van een winningsproject zodat nieuwe delfstoffenwinprojecten minder snel nodig zijn.

6. Mag je zomaar grond en baggerspecie toepassen?

Nee. Uiteraard is de toepassing van grond en baggerspecie in diepe plassen aan strenge regels gebonden. Het [Besluit bodemkwaliteit](#) is het wettelijk kader. Hierin is bepaald onder welke voorwaarden het hergebruik van vrijgekomen grond en baggerspecie toegelaten is. Zo mag de kwaliteit van het oppervlaktewater niet nadelig worden beïnvloed. Ook beschermen deze regels de kwaliteit van de bodem en het oppervlaktewater. Rijkswaterstaat of het waterschap toetst bovendien of de milieuhygiënische gevolgen voor de bodem, het grondwater en oppervlaktewater voldoende inzichtelijk zijn en of er aan de wettelijke eisen uit het Besluit bodemkwaliteit wordt voldaan. Er moet altijd sprake zijn van een "nuttige toepassing". Wanneer dit zo is mag grond en baggerspecie toegepast worden.

7. Wat voor materiaal komt in diepe plassen terecht?

Alleen materiaal dat voldoet aan de eisen uit het [Besluit bodemkwaliteit](#) en vooraf is goedgekeurd, mag worden toegepast. In dat geval is sprake van "toepasbare grond en bagger". De "[Handreiking voor het herinrichten van diepe plassen](#)" bevat een aanvullend milieuhygiënisch toetsingskader. Hierin is bepaald hoe de grond en baggerspecie moet zijn samengesteld en welke nutriënten het materiaal mag bevatten. Dit voorkomt dat de toegepaste grond en baggerspecie het waterleven negatief beïnvloeden.

8. Waar komt deze grond en baggerspecie vandaan?

Bij toepassing in plassen waar het materiaal met vrachtwagens wordt aangevoerd, komt de grond en baggerspecie uit de directe omgeving. Grofweg uit een straal van 30 kilometer rondom de betreffende plas.

Bij toepassing in plassen waar het materiaal per schip wordt aangevoerd, komt de grond en baggerspecie ook van grotere afstand. Dit heeft vooral te maken met de grote hoeveelheid materiaal die per schip vervoerd kan worden. Het transport over water is daarmee goedkoper en minder milieubelastend. Ook kan vaak van logistiek efficiënte retourvrachten gebruik gemaakt worden.

9. Mag ook buitenlandse grond en baggerspecie in Nederland worden toegepast in diepe plassen?

Ja, ook materiaal dat afkomstig is uit een buurland is in principe toepasbaar in Nederlandse plassen. Maar deze grond of baggerspecie moet wel aan dezelfde strenge eisen uit het [Besluit bodemkwaliteit](#) voldoen als materiaal uit Nederland. Voor de invoer van herbruikbare buitenlandse grond of baggerspecie moet de Inspectie Leefomgeving en Transport vooraf toestemming geven op grond van de EVOA (Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen). Bovendien moet een schipper een milieuhygiënische verklaring hebben waarin staat dat herbruikbare grond of baggerspecie mag worden vervoerd. Eenmaal in Nederland aangekomen moet voorafgaand aan toepassing van de grond of baggerspecie een melding worden gedaan bij Rijkswaterstaat of het waterschap. Daarbij moet nóg eens worden aangetoond dat het materiaal voldoet aan de Nederlandse kwaliteitseisen uit het [Besluit bodemkwaliteit](#). Een erkend en gecertificeerd bedrijf moet hiervoor onderzoek verrichten.

10. Bestaat de kans dat buitenlandse grond en baggerspecie in ons land wordt gedumpt?

Nee. Buitenlandse grond en baggerspecie mag niet in Nederlandse plassen worden toegepast indien deze niet voldoet aan de eisen van het [Besluit bodemkwaliteit](#). Dit geldt ook voor Nederlandse grond en baggerspecie die de maximale toetsingswaarden overstijgt. Grond die niet voldoet, moet worden gereinigd of worden gestort in apart hiervoor ingerichte baggerspeciedepots die zijn afgeschermd van de omgeving.

11. Waarom verwerken we in Nederland eigenlijk buitenlandse grond en baggerspecie?

In Nederland zijn onze buurlanden België en Duitsland altijd dichtbij. Met deze landen drijven we veel handel op het gebied van bouwgrondstoffen en grondstromen. Schepen en vrachtwagens die bouwgrondstoffen zoals zand en grind naar het buitenland transporteren, nemen als retourvracht onder andere grond en baggerspecie mee terug naar Nederland.

12. Hoe vindt controle plaats op de kwaliteit van het materiaal en de plassen?

Zowel voorafgaand aan de toepassing van grond en baggerspecie, tijdens transport en na toepassing in diepe plassen, vindt controle plaats op de kwaliteit. Dit gebeurt zowel door de toezichhoudende overheden (RWS, ILT en waterschap) als door de bedrijven die het materiaal toepassen.

13. Kan ik veilig zwemmen in plassen die zijn verondiept met grond of baggerspecie?

Ja, dat kan. Rijkswaterstaat of het waterschap toetst vooraf of de effecten van de verondieping op de kwaliteit van bodem, oppervlaktewater en bodemwater aanvaardbaar zijn. Daarnaast houdt het waterschap permanent toezicht op de kwaliteit van aangewezen openbare zweminrichtingen, zoals plassen. Wanneer de waterkwaliteit in orde is, bestaat er geen risico voor de gezondheid van mens of dier.

